

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 160 Lei
Pe jumătate
de an . . . 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Guvernul să vină grabnic cu o reformă a plășilor de salarii.

O reformă în ce privește plata salariilor funcționarilor publici și a pensionarilor se impune. Actualul sistem moștenit dela vechile guverne nu mai poate dăinui. Și dacă salariile mici încărcate cu cota de sacrificiu sunt un motiv just de nemulțumire, această nemulțumire se mai agravează și pentru că salariile și pensiile nu se plătesc la timp, ci numai cu întârzieri de una, două sau mai multe luni. De pe urma acestor plăți întârziate întreaga gospodărie și toate socotelile slujbaşului public se dărâmă și plutesc într-o permanentă nesiguranță. Funcționarul devine rău platnic, perde creditul, nimeni nu-l împrumută și nimeni nu-l ajută. Este în consecință aruncat în o mizerie care se perpetuează până la desneajde și-l corupe, îl face din element disciplinat ce e, în altul dezordonat, cu socoteli și buget casnic desechilibrate, expus ruinei morale și materiale.

Sistemul de azi.

Sistemul actual de plăți cu tot complexul de control este atât de îngreunat și atât de birocrat încât nu mai rămâne nici o clipă ca să mai poată fi tolerat, dacă voim să salvăm corpul funcționarilor publici de o catastrofă ce-l amenință.

Salariile azi, nu se pot majora. Aceasta o știe toată lumea. Dar nu se mai pot nici reduce. Funcționarii cu greu pot suporta și curba de sacrificiu. Aceasta o știe și guvernul. În fața situației economice precare a țării funcționarii totuși jertfesc, nutrind speranța că nici sacrificiul acesta nu va dura timp prea îndelungat.

Dar atunci, dacă nici salariile nu-s suficiente pentru a trăi cinstit, dacă pe deasupra ele mai sunt încărcate și cu curba de sacrificiu, ce alt expedient mai poate exista pentru a se ameliora în o măsură acceptabilă, pentru moment, grava stare materială în care se sbat slujbașii nostri publici?

Datoria ce ni se impune.

În fața stării critice, deci, nu ne rămâne decât să le plătim la dată fixă, măcar aceste salarii mici — de le-om putea numi salarii! —

S'au adus atâtea legi de reformă, atât în administrație, cât și în economia țării, de ce n'am șterge și un sistem învechit care prin neplata la timp a salariilor funcționarilor strică și calculele comercianților creditori obligați a plăti la date fixe și concomitent aduce și prejudicii grele creditului țării.

Soluția.

Spre a nu cădea în aceeași greșală în care cad militanții acestei reforme cari semnalează neajunsurile fără a da și soluții practice, iată care credem că ar putea fi soluția binevenită și cea mai sănătoasă.

1. Să se știe încă din momentul încheierii lunare a statelor de salarizare și să se introducă carnetele de salarii pentru fiecare funcționar public de stat, județan și comunal. În aceste carnete să se cuprindă actul sau decretul de denumire a funcționarului cu indicarea salariului și indemnizațiilor corespunzătoare precum și toate mutațiile care survin în timpul funcțiunii.

2. Salariile să se plătească nu numai teoretic ci și practic în prima zi a fiecărei luni, după care dată, pentru orice întârziere statul să plătească dobânzi legale. Căci din punct de vedere juridic considerând întârzierea, și din moment ce chiar legea existentă obligă statul să plătească pe funcționar în prima zi a lunii, din ziua a doua funcționarul devine juridic un creditor al statului, cel din urmă putând fi acționat pentru daunele întârzierii și pentru dobânzi.

3. Administrațiile să plătească lefurile la mâna funcționarului sau împuternicitului acestuia contra unei chitanțe vizată de șeful funcționarului. Plățile să fie introduse în carnetul funcționarului și într'un registru de plăți pe care-l păstrează administrația financiară.

4. Statul să ordonanzeze pe întregul an salariile pentru administrațiile financiare să poată plăti lefurile la timp.

Rezultatele.

Prin această reformă serviciile publice ar fi scutite de mari lucrări de contabilitate și funcționarii cari până acum nu aveau altă treabă decât să întocmească statele, să le înainteze și să țină seamă de mutațiile funcționarului în ce privește salariile acestora, ar trece la rezorturile lor administrative și ar servi interesele publicului. Controlul n'ar suferi prin nimic și nici statul nu va putea fi frustrat. Noul sistem ar echilibra raporturile economice ale funcționarului, i-ar mări creditul și i-ar întări moralul. Odată cu plata promptă și sigură, la dată fixă se mărește în același timp și creditul statului, acesta dovedindu-se un bun platnic.

Acest sistem a fost respectat până mai 'nainte în Ardeal, introdus fiind după îndelungate experiențe și în cursul aplicării lui s'a dovedit ca cel mai bun dintre multe altele cari au fost practicate anterior. Orce nouă experiență din partea noastră înseamnă o nouă pierdere de vreme și incurajarea unui birocrațism exagerat.

Dnii parlamentari ai județului nostru ar face un serviciu prețios statului militând pentru o grabnică reformă care am vrea să fie un merit al guvernului național-țărănesc, cel mai chemat a înlătura neajunsurile create de regimurile trecute. Orice propunere ve-

Ecouri politice.

Din cercuri autentice se desminte știrea despre o întâlnire între dnii Maniu și Titulescu. Dnii Maniu și Titulescu nu s'au văzut dela Sinaia. Astfel și știrile cari circulau în timpul din urmă despre un acord recent între Maniu și Titulescu asupra unui guvern de concentrare nu corespund adevărului.

Desmintim aici știrea dată de un ziar guvernamental și reprodușă și de noi că d. Maniu s'ar întoarce în țară la finea lunii Februarie. D. Maniu probabil va rămâne în străinătate, precum am anunțat dela început, până la finea lunii Martie.

Liberalii au ținut Duminică un congres la București. D. Duca a fost din nou uns președinte al partidului liberal. Dsa a ținut ca într-o vastă cuvântare să fixeze programul de viitor al partidului pentru a sfârși cerând puterea, fiindcă organizația liberală se simte destul de tare pentru a-și asuma răspunderea guvernării. Numai că e bucluc mare intrucât nu se știe pe ce se

va răzima viitorul guvern liberal presupus de d. Duca, desigur că pe majorități scoase din urne furate căci de o alegere liberă se prea tem dumnealor.

La Ministerul de interne se lucrează la unele modificări esențiale pe care d. ministru Mihalache ar vrea să le aducă legii administrative. Conform proiectului modificator de lege prefectii de județe și directoratele ar căpăta atribuții mai largi, președinții delegațiilor județene ar primi atribuțiile primarilor de municipii, iar comitetului local de revizuire și președinților delegațiilor județene li s'ar păstra numai dreptul de tutelă fără dreptul de control, cel din urmă fiind dat prefectilor și directorilor ministeriali. Proiectul șterge eligibilitatea notarilor comunali făcându-i funcționari de stat și auxiliari ai pretorilor iar satele, oricare are fi numărul locuitorilor, ar deveni comune de sine stătătoare cu notarul și primarul lor, lăsându-li se deschisă posibilitatea de asociere din interese de gospodărie locală. Secretarii comunali ar deveni ajutoare ale notarilor comunali.

D. Vasile Goldiș și datoriile țărânilor.

D. Vasile Goldiș președintele organizației fripturisto-lupisto-averescane din Arad lansase decurând prin „oficiul” d-sale o părere prea întârziată asupra cametei și amortizării datoriilor plugarilor.

D. Vasile Goldiș concludă:

„Să se facă o lege, prin care toate datoriile flotante ale plugarilor să fie declarate datorii pe amortizare. Amortizarea se va face în curs de 20 ani. Fiecare plugar va plăti după datoria sa, anual 10% creditului, fie acest creditor ori și cine, bancă ori particular. După 20 ani cu aceste 10% datoria se stinge. Cametele plătite până aci peste 10% se vor scade din capitalul datoriei.

Acesta este principiul de bază al legii. Vor fi bine înțeles, multe amănunte de aranjat. Legea le va avea în vedere pe toate. Dar alt modru pentru stângerea datoriilor plugărești, cari nimicesc clasa noastră plugărească, nu există.”

Această părere a d-lui Vasile Goldiș nu este decât o insinuantă speculare a opiniei publice și oferă spectacolul unei inconsolabile situații politice — de opoziționist — cu care nu prea vor să se împace cei ce odată

nită din partea cetitorilor o vom publica pentru a da acțiunii noastre un cadru cât mai larg și pentru a face să fie auzită și de cei chemați a aduce o îndreptare.

se fripturiseră. D. Goldiș avea și alt „modru” să-și spuie părerea asta: pe când era „la putere”. De ce n'a făcut-o atunci? La ce bun poate servi o prea tardivă spovedanie, acum dacă nu, pentru a îmbăta lumea cu apă rece D. Goldiș promite o lege, cu „multe amănunte”. Apoi tocmai că acele amănunte ne-ar interesa. D. Goldiș mai spune că nu există alt modru. Ba, există! Și iată care. Până una-alta cu viitoarea lege, d. Goldiș ar face mai bine dacă, arătându-se mai dărnice decât „roșarii” ar ridica cuvântul și și-ar expune teoria cu toate amănuntele în multele consilii de administrație, ale băncilor din care face parte.

La timp oportun am putea arăta cari sunt acele consilii și nu ne îndoiim că opinia publică este perfect lămurită despre cari poate fi vorba.

Dacă d-lui Goldiș îi doare de greutatea țărânilor, de ce nu preconizează principiul d-sale în acele consilii de administrație, căci acolo ar fi locul cel mai potrivit și nu în o gazetă de știri mărunte. În caz că consiliile de administrație n'ar accepta propunerile d-lui Goldiș, dsa, pe cât îl știm de susceptibil, cu certitudine se va retrage din acele consilii și va renunța la veniturile de milioane, demonstrând astfel o persistență și seriozitate în ceea ce susține. Șapoi nici veniturile acestea nu sunt chiar atât de mici ca d. Goldiș să n'aită palat sau gazetă proprie.

Asta, pentru că frații plugari să o știe încă 'nainte de a citi articolele de program viitoare ale D-lui Goldiș.

Rv.

Buletinul Agricol

al Camerei de Agricultură a județului Arad.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei	260—280.—	per 100. kgr.
Orz	"	300—320.—	" " "
Ovăș	"	320—340.—	" " "
Porumb	"	230—250.—	" " "

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei	10.—15.000.—
" " boi	"	20.—25.000.—
" " porci	"	4.—6.000.—
Una vacă	"	6.—9.000.—

Copie după circulara Uniunii Camerelor de Agricultură București No. 18. din 7. Februarie 1931.

În cursul lunii Aprilie a. c. va avea loc la Posnan un târg internațional pentru tot felul de produse, la care România a fost invitată în mod special.

Uniunea Camerelor de Agricultură speciind importanța acestei manifestațiuni economice și având în vedere interesul mare ce-l prezintă pentru țara noastră cucerirea pieței poloneze pentru desfacerea produselor noastre, în special cele viticole și horticole, mai ales după succesul pe care l-am obținut la expoziția din 1929. la Varșovia și la cea din 1930. dela Lwow socotește că este bine de a

profita de toate ocaziunile ce astfel de manifestațiuni ni le oferă pentru a strânge cât mai mult legăturile noastre cu Polonia, ameliorând astfel criza agricolă prin creșterea de noi debuseuri în această țară.

În consecință avem onoarea a vă ruga să binevoiți a aduce la cunoștința producătorilor din județul D. voastră ținerea acestui târg și a ne comunica cât mai neîntârziat numele acelor cari ar dori să participe la acest târg și cu ce anume produse.

Președinte: Director General (ss) L. Burada. (ss) indiscifabil.

torul Camerei, care după o scurtă cuvântare de introducere a trecut la desbaterea chestiunilor cari interesează de aproape aceasta regiune de pe Valea Mureșului.

S'a descris pe larg datoriile și scopul Comitetelor locale agricole determinându-se normele de organizarea biroului și funcționarea lor.

Pentru cultura porumbului s-a determinat atât la șes cât și în regiunile deluroase câte un singur soi, care se bucură de însușirile mai bune și este mai bine acomodat pentru regiune. S-au hotărât normele pentru lăfșirea acestor soiuri și excluderea din cultură a celorlalte, designându-se comunele cari vor primi în anul acesta pentru însemnare numai din aceste soiuri.

Referitor la aprovizionarea comunelor cu tauri s-a ales acele comune unde s-a observat o dragoste mai pronunțată față de creșterea animale-

lor și unde taurii vor primi o mai bună îngrijire, pentru ca să-și cumpere tauri de rasă calitatea primă dela târgul de animale de reproducție, ce va avea loc la data de 18. Martie a. c. în Timișoara. Camera de Agricultură va suporta un procent oareșicare din prețul de cumpărare al acestor tauri.

S-a hotărât cadrele de propagare a culturii pomilor fructiferi, designându-se două comune unde aceasta ocupațiune e înaltă și unde se simte mai mult nevoia pentru aceasta cultură, în cari Camera de agricultură prin grădinari experți va ține câte un curs practic de pomicultură.

S-a determinat normele pentru plantarea terenurilor sterpe și fugitive din aceasta plasă. În acest scop puieții necesari vor fi distribuiți de către Camera de Agricultură cu prețuri foarte scăzute sau chiar în mod gratuit.

—o—

Copie după adresa Ministerului de Agricultură și Domenii Direcția Agriculturii No. 20852 din 3. Februarie 1931.

În conformitate cu dispozițiunile art. 17. din Legea Camerelor de Agricultură, vă rugăm să binevoiți a lua din vreme măsurile necesare pen-

p. Ministrul Agriculturii și Domeniilor (ss) indiscifabil.

NB. Astfel fiind deci rugăm pe toți cei interesați să se intereseze la primăria comunală dacă sunt pen-

tru ca, în cursul lunii Martie să se facă revizuirea și rectificarea listelor electorale pentru colegiul agricol județean.

Directorul Agriculturii: (ss) indiscifabil.

cuți conform dispozițiunilor legale pe lista de alegători pentru Camera de Agricultură.

Direcțiunea.

A V I Z.

Se aduce la cunoștința celor ce au înaintat tabloul pentru semănțe de primăvară că li s-a aprobat semănțele

Semănța de ovăș	Lei	320. —	per 100 kgr.
" " orz	"	300. —	" 100 "
" " mazărice	"	550. —	" 100 "
" " sfecle furagere	"	20. —	" 1 "
" " fasole oioagă	"	5.50	" 1 "

ab magazia noastră Arad Piața Mihai Viteazul No. 9.

Distribuirea se face în zilele de Marți și Vineri ale săptămânei în baza bonului primit dela casieria Camerei. Deocamdată se va putea ridica numai

cerute în cantitățile indicate pe lângă prețul după cum urmează:

semănța de orz ovăș și sfecle furagere, fiindcă lucerna, trifoiul roșu și mazăricea încă nu au sosit la depozitul nostru până peste câteva zile.

Conferința

ținută cu comitetele agricole locale ale comunelor din plasa Radna.

Duminecă 22 Februarie a. c. Camera de Agricultură a ținut o conferință în comuna Bârzava la care au fost convocate toate comitetele agricole locale ale comunelor din plasa Radna. Durere însă, că unele comune n-au fost reprezentate prin nici un membru, astfel că aceste comitete nu-și satisfac pe deplin menirea pentru care au fost create și neglijează interesele comunelor pe care ar trebui să le reprezinte în toate chestiunile agricole cu caracter localnic, cum a fost și conferința aceasta.

La această conferință au mai participat și D-nii Deputați Birtolon, Dr. Vadasz medic veterinar, Ing. silvic Cotta, primpretor pensionat Dr. I. Cornea, preot Brânda, D-nii notari din Bârzava, Căpruța cari cu toții știu aprecia importanța acestor conferințe și cari contribuie prin sfaturi și îndrumări practice la prosperarea și bunăstarea comunelor din aceasta regiune, facilitând în mare măsură acțiunea Camerei de Agricultură.

Conferința a fost prezidată de Dl. Ing. Agr. Inspector N. Popescu Direc-

AVIZ.

Camera de Agricultură a județului Arad a trimis Uniunii Camerelor de Agricultură din București un tablou conținând adresele:

- 1.) Comitetelor agricole locale
- 2.) Membrii Camerei de Agricultură
- 3.) Informatorii agricoli
- 4.) Autoritățile din orașul Arad
- 5.) Conducătorii stațiilor meteorologice.
- 6.) Casele culturale
- 7.) Agricultorii din județ
- 8.) Directorii Școalelor primare de Stat

9.) Preterii de plase.

10.) Medicii veterinari de plase.

11.) Compososoratele urbariale.

cărora a propus să li-se expedieze direct dela București în mod gratuit foaia de popularizare „Drumul Nou“ pentru a putea lua cunoștință de conținutul ei foarte bogat și important în materie de specialitate agricolă.

Acasta o ducem la cunoștința publică pentruca toți cei interesați să aibă deja din vreme cunoștință de expedirea revistei.

Aviz.

Se aduce la cunoștința tuturor celor interesați că la Domnul Florea Ghiura din comuna Buteni se află de vânzare 3. buc. vieri de reproducție rasa

„Mangalița“ cu prețul de Lei 3.500. per bucată.

Cei ce doresc a cumpăra din acesti vieri rugăm a-se adresa direct.

Aviz.

Se aduce la cunoștința tuturor celor interesați că în ziua de 8. Martie 1931. se va vinde prin licitație publică în

plăță la Bârzava la ora 8. dimineață taurul neapt al comunei Dumbravița

Copie după adresa Legațiunii României la Belgrad No. 325/17.

Belgrad la 19. Februarie 1931. Domnului Președinte al Camerei Agricole Arad. Uniunea Asociațiunilor de agricultori din Banovina Dunavska din Jugoslavia s-a adresat acestei Legațiunii, cu rugămintea de a duce la cunoștința Asociațiunilor agricole din România, că la data de 14. Martie a. c. va avea loc la Novisad o mare expoziție și târg de vite de rasă, la care vor lua parte agricultorii din întreaga Banovina.

Uniunea arătată mai sus invită prin aceeași ocazie pe Asociațiunile Agricole din România să binevoiască a lua parte la acea expoziție.

Comunicându-vă cele ce preced, Vă rog să binevoiți a-le aduce la cunoștința asociațiunilor agricole din România cari ar avea interes să ia parte la expoziția în chestiune.

(ss) indiscifabil

Cronica Aradului

O frumoasă demonstrație culturală românească avuse loc la 21 curent în localurile căminului industrișilor din Arad din strada Brătianu. Societatea „Principele Mircea” a aranjat o petrecere cu un splendid program artistic. Sala a fost ticsită de spectatori, din elita Aradului și ropote de aplauze au însoțit fiecare punct din program. Aducem aci cele mai calde elogi dnei Ecaterina Drăgan președinte societății care ne-a dat prilejul să ne bucurăm de o serată rară în orașul nostru mohorât. A fost în adevăr o dovadă a existenței noastre la granița de vest și a făcut să pulseze o viață culturală românească, între multele manifestații ale străinilor d'aci. Remarcăm contribuția artistică reușită a dnelor: Col. Păunescu, V. Dr. Hălmăgean, E. Căp. Giurgiu, B. Dr. Pășcuțiu, H. Col. Brătianu, Eghi Ghissa, N. Maior Mitache L. dr. Bodea, E. Căp. Vasii și a dsoarelor: V. Cismaș, A. Nicoară, F. Trimbișoni, O. Tămășdan, V. Șepeșeanu, V. Moldovan, V. Vulcu, St. Vladone, E. Zamfirescu, C. Apostol și L. Kelmuschi.

Se cuvine laude și dnelor: dr. Cucu, Trimbișoni, Păcuraru, Dr. Olaru, Maior Mitache precum și mai multor domni cari sub directivele dnei președinte Drăgan au organizat serata.

Între spectatori am remarcat prezența P. S. S. Episcopului Grigore. Din partea primăriei a participat d. consilier cultural Popa.

Bucurându-ne de rezultatul moral și material foarte reușit al seratei nu putem să nu ne ascundem regretul că serata a venit prea târziu și că atât de rare ne sunt asemenea manifestațiuni culturale.

Sâmbătă, la 21 Febr. seara a avut loc la Sănnicolaul-mare din Bănat un con-

cert al corului teologilor din Arad sub conducerea inimosului diriginte prof. Atanasie Lipovan. S'au executat mai multe cântări și poezii. Publicul care umpluse sala cinematografului, unde avuse loc concertul, a onorat cântările și poeziile cu furtunoase aplauze. S'a cântat „Dorul Ardealului” al compozitorului prof. Popovici Racoviță, marșul „Ernani”, „La altarul mănăstirii Putna”, „Ție se cuvine” de Worobkiewicz și altele mai mici, o colecție de doine alese. Au produs multă ilaritate spiritualele „note proprii” ale studentului teolog Ungureanu. După concert a urmat dans până în zori.

Ziua de 25 Febr., pe când organizațiile comuniste intenționau să provoace tulburări în toate statele și 'ndeosebi în orașele industriale, a trecut fără nici cel mai mic incident. În orașul și județul Arad a domnit cea mai perfectă liniște și ordine. Deșiera de prevăzut că nu se va întâmpla nici o dez-

ordine, autoritățile ca prefectura județului și chestura poliției au luat toate măsurile de pază prin cari să se prevină orice încercare. La Arad au fost arestați câțiva tineri abea de 20-24 ani cari erau prinși răspândind manifeste incendiare. Greve nu s'au produs la nici o fabrică locală.

Cu o zi n'ainte se răspândise svonut că la Nădlac s'ar pregăti turburări locale de către elemente necunoscute cari ar fi amenințat prin scrisori anonime băncile, și autoritățile. Pentru înlăturarea oricărei neliniște în mijlocul populației, au fost trimise la fața locului două patrulare de jandarmi cari împreună cu gardiștii comunali au vegheat în tot cursul nopții și al zilei de 25. Din informațiile oficiale ce le avem se pare că toată neliniștea din comună s'a datorit unei farse, întrucât nu s'a observat nici cel mai neînsemnat semn de tulburare.

În cuprinsul țării a domnit de asemenea cea mai complectă ordine în

capitală și la Brașov au fost arestate câteva persoane indeseșirabile cari au afișat manifeste comuniste. Între cei arestați la Brașov se găsește și un redactor maghiar dela ziarul „Brassoi lapok”

Nici în celelalte state din Europa nu s'a întâmplat vre-un caz ingrijorător afară de Germania, unde muncitorimea de fabrică instigată de comunisti a demonstrat pe străzi. Multimea a fost risipită de poliție. Au fost răniți mainmulți muncitori și s'au efectuat mai multe arestări. Deasemenea au fost arestate mai multe persoane la Budapesta și la Viena.

Economice

În ultimul consiliu de miniștri prezidat de d. G. G. Mironescu s'au examinat nouile comunicări telefonice sosite dela Paris în legătură cu tratativele pentru încheierea împrumutului. Consiliul a constatat că diferitele chestiuni conexă, cari nu sunt în legătură directă cu împrumutul au fost soluționate în mod satisfăcător. Se așteaptă dela Paris o importantă comunicare asupra amănuntelor tehnice ale convenției împrumutului.

Guvernul a luat, în consiliu de miniștri în discuție repartizarea sumelor ce se vor realiza din împrumut.

Dr. Carol Fikker

și-a deschis biroul avocațial în Arad, Str. Mărășești No. 1. et. II.

Ce zic lupiștii?

— Au intrat sau n'au intrat în organizația averescană. —

D. Goldiș președintele organizației averescane locale în articolul său „O lămurire” publicat într'un ziar din Arad afirmă că împreună cu d. Mihail Rusu proprietarul unei gazete locale săptămânale de inserațiuni a trecut la partidul averescan și întreaga organizație lupiștă locală.

Marele public ar vrea să știe care organizație lupiștă a trecut la averescani pentru că după cât suntem informați, în Arad asemenea organizație

n'a existat ci, numai pe hârtie. Sau dacă a existat vre-o organizație lupiștă, am vrea să știm și noi împreună cu marele public pe care suntem datori a-l informa obiectiv, dacă lupiștii în adevăr s'au dat averescanilor.

Chestiunea trebuie lămurită de îndatăce afirmațiunea vine dela d. Goldiș despre care ne-ar plăcea să credem că, fiind d-sa președintele unei organizații politice, nu riscă să i-se desmințească asemenea afirmațiuni.

Foileton.

Un pui de Oltean.

Povestea e din războiul mondial. Un fragment din războiul din 1916 dintre români și unguri.

Mrejincă Ion era soldat de rând în regimentul 31 Calafat. Mic de stat, dar iute ca spirtul. Avea în vine sânge de-al pandurilor lui Tudor Vladimirescu ori de-al haiducilor Jianului. Nu era în tot regimentul om care să-l întreacă la istețime și la îndrăzneală. De câte ori era nevoie ca să iscodească Cîneva pe lângă pozițiile dușmanului, Mrejincă era gata. Lua încă doi, trei camarazi, Olteni isteți ca și el, și pleca să știricească. Făcea el ce făcea, se târa ca șerpii pe burtă, se urca prin copaci, stătea vărât prin coclauri, se ascundea pe după câpițe de fân, și nu se lăsa până nu-și vâra nasul prin trebile dușmanului.

De câte ori l'au crezut ai noștri mort ori prins! Și grozav le părea rău după el, că tare era isteț și neînfricat. Dar când se așteptau mai puțin, deodată se pomeneau cu Mrejincă Ion, cu patrula lui, că se întoarce să-și dea raportul. Nici odată nu venea cu sacul ori cu mâna goală, ci totdeauna dădea raport de lucrurile pe care le văzuse: că dealul cutare e ocupat de dușman, ori că e gol; că în cutare casă sunt ascunse mitraliere, că după botul de deal de colo e o baterie de tunuri, că în față sunt Germani „barbarezi”, că în dreapta sunt Unguri. Și după ce-și făcea raportul, începea să înșire pe pământ trofeele aduse.

— Asta e pușca pe care o luai dela Barbarezul care stătea de sentinela lângă fântâna din vale. Cum dădurăm cu ochii unul de altul, odată îmi strigă: halt! dar fiindcă nu știu nemțește, îl trimisei pe lumea ailaltă să se înțeleagă cu Mai Got al lui. Avea o mândrețe de bocanci, uite-i la camaradul Ilie, că rămăsese desculț săracu, și ducea jindul după niște bocanci nemțești.

Ori: — Asta fuse capela unuia care făcea și el de patrulă. Le spusese Barbarezilor să nu i mai prind p'aiciia. Așa că-i dădău pașaport, să se plimbe prin raiul nemțesc, că trebuie să fie mai frumos decât prin Valea Jiului... Iacă-te că-i luai capela că e bună de cian pentru mălai.

Intr'o zi a venit singur cu o mitralieră dușmană, pe care o prinsese, după ce împușcase pe unul din servanți și gonise cu focuri de pușcă pe ceilalți.

Șefii îl mustrau pe Mrejincă și-l în, demnau să nu-și mai primejduiască atâta viața, ca să nu i se înfunde odată și odată. Dar el clipea din ochi șiret și răspundea:

— Nu mi purtați nici o grije, eu nu sunt niciodată singur; pe mine mă cunosc bine și lunca, și zăvoiu și dealurile. și apa Jiului; toate mă ajută și mă ascund, ca pe fratele lor, că doară crescurem împreună.

Dar ce a minunat pe toată lumea, a fost isprava pe care a săvârșit-o la Văləri. Pe când cercetășia de unul singur, într'o seară, pe o ceață deasă se trezește în marginea Valurilor, lângă o casă unde zărea lumină. Se

uită pe furiș pe fereastră: casa plină de soldați unguri. Vre-o doi dormeau întinși pe lavițe, iar ceilalți beau la masă. Câteva arme sunt cu ei: altă armă, încărcată, e pe prispa casei; o lăsase sentinela afară și intrase să-și încălzească și el o leacă stomacul. Fiindcă în casă era cald și bine, rămăsese înăuntru.

Mrejincă își face planul: „să-i fac să creadă că suntem mulți, să-i atac și săi iau prizonieri”. Dă ei de câteva ori târcoale în jurul casei și se încrezintă că nu mai e nimeni pe alături. Atunci se apropie de fereastră luminată, sparge geamul cu patul armei și începu să tragă cu pușca înăuntru. Trage și sbiară din toată puterea plămănilor, când cu glasul lui, când prefăcându și glasul, ea să pară că sunt mai mulți. Apoi aleargă la ușă, în care trage de două ori cu piciorul de-o zgudue din tâțâni, aleargă iar la fereastră, și mai trage și cu pușca pe care o lăsase sentinela afară.

Înăuntru, Unguri înghețaseră de spaimă. Lumânarea se stânse și ei cotrobăiau pe întunec după arme, dar nu le nemereau. Vre o trei, patru, fuseseră miruiți de gloanțele pe care le descărca Mrejincă orbiș în grămadă. De spaima focurilor și a urletelor de afară, crezându-se atacați de putere multă de soldați, încep să strige și ei:

— Predai, predai!

— Așa vă vreau, camarazi, își zise Mrejincă; și apoi strigă de afară și cam din lături, cu vocea îngroșată:

— Unul câte unul să iasă pe fereastră, cu mâinile în sus!

Apoi trecu repede prin fața feres-

trei de partea cealaltă și, de astă dată cu vocea lui, strigă:

— Am înțeles, trăiți, domn' căpitan Iar spre cei din'năuntru:

— Afară pe fereastră, auziți, mă flăcăilor? Măinile'n sus! Cine i nărod de-aduce mâna'n jos, îl trimit să vază pe dracu'n domișil la dumnealui!

Au înțeles nu prea au înțeles Ungurii ce le toca Mrejincă. Dar când a mai tras el un pat de pușcă de-a sburdat cerceveaua în țândări și i-au văzut baioneta lucind în dreptul ferestrei, au eșit unul câte unul, chinându-se cum să se strecoare pe fereastră, cu mâinile în sus. Mrejincă i-a adunat la un loc; erau cinci. Ceilalți fugiseră pe din dos, ori erau morți și răniți în casă.

După o jumătate de ceas, Mrejincă sosi la ai lui cu ceata celor cinci prizonieri, cari, dându și seama ce fusese, mergeau rușinați, cu capul în jos și cu mâinile în sus, mânați de dinapoi. După ce ia predat căpitanului, a luat Mrejincă câțiva camarazi și a mai adus și cele treisprezece arme, pe care le părăsiseră Ungurii în casă, precum și trei răniți.

Colonelul l'a dat pe ordin de zi spre laudă în tot regimentul și i a făcut raport să i se dea o decorație.

N'a avut parte bietul Mrejincă de decorație, căci peste două zile, mergând tot la Văləri, în patrulare, a găsit satul ocupat de armată multă dușmană. În împușcătura ce s'a pornit, a fost lovit în piept și a murit pe loc.

N'a fost în tot regimentul 31 alt soldat căzut, după care să fi plâns mai mult camarazii, cum a fost acest viteaz pui de oltean.

Știri mărunte

Duminică la 1. Martie, în Dumini-
nica ortodoxiei, la catedrală, serviciul
divin va fi oficiat de P. S. S. Epis-
cop Grigore, care va ținea și o predică.

Domnul General de Divizie Panai-
tescu Ștefan, Comandantul Corpului VII
Armată a inspectat cu deamănuntul
trupele și serviciile militare din Arad,
exprimând și mulțumirea, că ofițerii
și trupa sunt la înălțimea cerută unei
serioase pregătiri de războiu.

Mercuri, d-sa a vizitat pe D. Dr.
Marșieu, Prefectul județului Arad,
cărui a ținut să-i mulțumească con-
cursul și solicitudinea pe care a ară-
tat-o față de autoritățile militare locale
în toate împrejurările.

Conferința dela Palatul Cultural.
Duminică în 1. Martie la orele 5
(17) d. m. va ținea conferință, dl
prof. univ. V. Stancu, despre Po-
litica Mineralelor.

On. public românesc este învi-
tat să binevoiască a participa.

În seara zilei de 21 Febr. a. c. a av-
ut loc în sala hotelului Central din
Ineu o serbare de inaugurare a corului
intelectualilor condus de d. Adrian Po-
pescu. Programul a fost compus din
cântări și declamațiuni. Cuvântul de
deschidere a fost rostit de d. avocat
Vasile Voștinar. A urmat apoi dans
până dimineață. A participat un nu-
meros și select public localnic românesc.

D'ale lumii.

La ultima alegere parțială de de-
putați din acest an s'a întâmplat în
județul Bihor că un țaran moșneag
să fie întrebat de un liberal dacă mai
votază și acum cu roata. Pentru că ice-
că liberalul: — Păi, moșule nu vezi
d-ta că ai cu roata nu v'a făcut ni-
mic și grâul este fără preț.

Dar moșneagul răspunse înțelept și
și cu minte făcându-l de râsul lumii
pe liberal:

— D'apoi da, domnule eu votez și a-
cum cu roata, că dacă cum ziceți d.
voastră ai cu roata nu ne-a dat nimic,
apoi asta-i d'aceea pentru că ai cu ro-
ta nu-s partid de căpătuială și de
furturi ci de cinste și de lege. Par'că
dumneavoastră făcureți atunci să fie
grâul cu preț? Și aici țaranul răsă una
bună. Asta domnule nu e adăvărat,
știm noi, de geaba mă țini prost, știm
noi de ce a avut preț atunci grâul,
pentru că banul n'au preț! Atunci o
mie a fost ca acum o sută. . . Șapoi
de-i zice dumneata că cismeile sunt
tot atât de scumpe și toate celea d'-
ale hainelor, apoi ia seamă domnule
ăberuș că noi mai știm și aceea ce
înseamnă cartelul de comercianți și de
fabricanți, știm noi că cartelul lor și
specula băncilor dumneavoastră fac
ca toate celea să fie scumpe și numai
ale noastre să fie eftine și de nimica,
pentru că v-e ciudă că nu sunteți la
gubern și că Măestatea-Sa este cu noi
și nu cu dumneavoastră. Apoi vezi, de
asta votez eu cu roata domnule. . .

Fl-Fi.

CINEMATOGRAFE

Duminică la 1 Martie 1931.

Cinema Central:

Două superproducții ale casei Metro-
Goldwyn!!

I.

Dreptul la dragoste.

În rolul principat cu GRETA GARBO

II.

Dragoste de câini.

Cinema Elite:

Cursa morții dramă de aventuri

Incăpăținarea deponenților împing banca „Victoria” în faliment.

— Dacă nu se semnează moratoriul, catastrofa e in-
evitabilă. —

Am lămurit pe cetitorii noștri asupra
fazelor prin care trece acțiunea mora-
toriuului. Azi ne vedem siliti să le
aducem o veste tristă.

Cererea prezentată Marți, la 24 crt
de către Comitetul deponenților la
Banca Națională, pentru darea unui
imprumut de 6 mil. Lei băncii „Vic-
toria”, a fost respinsă. Comitetul de-
ponenților văzând, că unii deponenți
ar fi gata să semneze moratoriul, da-
că li s'ar plăti dobânzile dela 1 Ianu-
arie a. c. a cerut dela Banca Națio-
nală un împrumut de 6 mil. Lei, pe care
să-l folosească scopului plății acelor
în întârziere, Banca Națională a răs-
puns, că dacă deponenții toți vor da
moratoriul, dobânzile restante vor fi
plătite imediat; dacă însă unii dintre
ei vor refuza, atunci ea nu se mai
simte îndatorată, față de asemenea
oameni neînțelegători, ca să mai adu-
că nici o jertfă. Dacă ei (deponenții)

împing banca în faliment, — și refuză
semnarea moratoriului aceasta însem-
nează, — atunci să suporte înșiși
urmările.

Aceasta este azi situația băncii, și
noi venim s'o vestim cetitorilor, pen-
tru justificarea sfaturilor bune și des-
interesate ce i le-am dat deponenților,
îndemnându-i să semneze moratoriul.

După cât suntem informați Comi-
tetul deponenților, care a desvoltat
de 6 săptămâni o activitate, pentru
care merită toată lauda și recunoș-
tința, văzând câtă îndârjire refuză
unii deponenți semnarea moratoriului,
se consideră, mai ales după răspunsul
Băncii Naționale la memoriul lor,
— că și-au încheiat misiunea și se
disolvă de sine.

Iată situația jalnică, unde au ajuns
lucrările, din pricina încăpăținării unor
deponenți.

Cronică externă.

Americanii nu-l au la stomac pe
Musolini. Nu de mult a fost violent
atacat de un senator. Mai nou, Du-
minecă, la Camera de comerț din
New-York, un domn Obriand, vorbind
despre situația economică a spus:
„Slavă Domnului că nu avem și noi
un guvern ca acel al Italiei, unde
dictatura unui singur om, poate de-
creta reducerea generală a salariilor.”

Ambasadorul Italiei, a cerut un rap-
port despre acest lucru.

La Paris s'au întrunit delegații alor
24 țări spre a discuta posibilitatea de
plasare a disponibilităților de cereale.

În guvernul german au obvenit se-
rioase divergențe pe chestiunea redu-
cerii taxelor vamale. Membri guver-
nului sunt împărțiți în 2 tabere. Se
prevede căderea guvernului.

Mișcarea revoluționară din Peru se
întinde în întreg statul. Cauza revo-
luției, sunt interesele financiare ale
revoluționarilor.

Tratatul naval, care a dat loc la
atâtea discuții în anul trecut, se pare
că va ajunge la realitate. După toate

probabilitățile Franța va adresa și ea la
acest tratat. În vederea acestui lucru,
la Paris au sosit, dnii Henderson,
ministrul de externe al Angliei și
Alexander, primul fost al Amiralității
Britanice.

În ultimele zile aproape asupra în-
tregei Italie s'au abătut uragane, plo-
torențiale și viscole.

Ploile au provocat mari inundații.
Apele s'au revărsat provocând mari
pagube.

În Spania s'a început judecarea de-
tinuților politici.

Comitetul economic al Soc. Națio-
nărilor a discutat modalitățile pentru
combaterea dumpingului sovietic.

Un agent al poliției politice din
Rusia, a fost prins pe când încerca
să spargă ușa Legației Poloneze din
Moscova.

În luna Mai, ministrul de externe
al Turciei va vizita România. Vizita
D-sale e în legătură cu constituirea
uniunii balcanice.

Act de mulțumire.

Societatea Principele „Mircea” Fili-
ala Arad, aduce vii mulțumiri tuturor
persoanelor cari au luat parte la progra-
mul artistic al seratei dansante dată în
ziua de 21. Februarie a. c. contribuind
astfel la frumosul succes obținut, cât
și tuturor acelor cari prin participa-
rea lor la serată au desăvârșit acest
succes.

Cu această ocaziune au făcut donații
importante:

P. S. S. Episcopul Grigore lei 500;
Camera de Comerț Lei 1000; Dnii
ofițeri ai Diviziei de Cavalerie lei:
1200; Dnii: General Al. Vlad, Prof.
Popescu, Deputat Birtolon, Ing. Nicoa-
ră, Haralamb H. și Lad Székely câte-
500 lei; Dl. Insp. Drăgan 400 lei; Dnii
Dr. Boșis, Zamfirescu, Dista Vasile,
și Dna Gros câte 300 lei; etc. Ajuto-
are în natură au dat Dnii Mateescu
Directorul general al uzinelor electrice
și Ing. Nicoară.

Încasările totale împreună cu cele
dela tombolă se ridică la suma de lei:
35.090.

Venitul net se întrebuintează pentru
întreținerea dispensarului societății,
unde sunt ajutați copiii săraci dându-
li-se gratuit consultațiuni medicale,
alimente și îmbrăcăminte.

Teatral.

O surpriză teatrală

— „Femea și paiața” la Arad.

La 7 Martie ac. va fi jucată pe
scena teatrului Arad splendida piesă
muzicală „Femea și paiața” după ro-
manul lui Pierre Louys și Pierre Fron-
daie. În rolul principal îi vom avea
pe renumiții artiști Marioara Zimni-
ceanu și N. Băltățeanu dela teatrul na-
țional. Aceasta piesă este cel mai
mare succes al stagiunii actuale. Trupa
sosește cu decoruri speciale, costumuri
figurate și orchestră proprie. Director
muzical e d. Robert Marco. Din trio
fac parte: tenorul Ginculescu, barito-
nul Ieles și basul Ștefănescu.

La 20 Martie a. c. Trupa Mari-
oara Voiculescu dela teatrul național
cu piesa „Evantaiul d'nei Vendermere”.

La 21 Martie a. c. Constantines-
cu, D. Pratta cu sublima piesă „Vă-
paia”.

Bilete la Căminul de bătrâni
Arad, Blv. Regina Maria.

Tribuna liberă.

Pentru acele alci publicate redacția nu ia răs-
pundere.

În „Voința Poporului” apărută în 19.
Februarie 1931, sub titlul „Revizorul
șef de Arad” a apărut un articol
plin de afirmațiuni jignitoare la adre-
sa subsemnatului. Toate acele afirma-
țiuni le resping ca neadevărate de-
clarându-le ofense și calomni gratuite,
pentru cari îmi voi cere satisfacția
pe calea justiției.

Arad 26 Februarie 1931.

P. Dirlea
revizor școlar.

Primăria comunei Curtici.

Nr. 376/1931.

Publicațiune.

Pentru confecționarea hainelor și în-
călțămintelor celor doi poliștiști cem,
să publică licitație publică cu oferte
închise și sigilate, pe ziua de 16 Mar-
tie 1931, orele 10 a. m. în localul Pri-
măriei comunale.

Licitatiunea se va ținea în confor-
mitate cu prevederile legii contabili-
tății publice.

Curtici, la 20 Februarie 1931.

Primăria

Un cuib de iredentiști maghiari la Ineu.

Suntem informați că la Ineu există
o societate a meseriașilor maghiari nu-
mită „Club de lectură” Contra acestei
societăți s'a depus la parchetul local
un denunț de către un intelectual ro-
mân din Ineu. Societatea fiind perso-
nă juridică, în această calitate abu-
zează de drepturile prevăzute de lege
și se spune că la seratele culturale și
artistice pe care le aranjase în iarnă,
membri ei au demonstrat fațăș împo-
triva limbei române și a unei poezii
românești strigând „Elég volt már!”
(ne-a fost destul!) și tropăind în po-
dele. Societatea este învinuită că ese
din regulile statutare aranjând jocuri
de cărți și vânzând beuturi spirituoase.
Mai e învinuită că ar mijloci și
vinzări cumpărări de proprietăți, cum-
părătorii fiind în majoritatea cazurilor
minoritari maghiari sau evrei.

Față de aceste învinuiri, și până la
horărarea tribunalului cerem neîntârzi-
ata desființare a societății. Aceasta
măcar în anul 1931, după 11 ani de
regim românesc!

Ne-a fost destul din iredentismul
maghiar!!

sică.

Publicațiune.

Comuna urbarială Arad-Micălaca dă
în arendă pe ziua de 12 Martie 1931
la ora 10 a. m. în localul Primăriei,
prundurile urbariale care sunt pe am-
bele maluri ale Mureșului pe termin
de un an.

1 Martie 1931.

Consiliul urb.
Arad-Micălaca